

Nr 11.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående livränta åt Inga Elisabeth Karlsson m. m.

I en den 7 februari 1947 dagtecknad proposition nr 73, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, framlagt förslag i fråga om vissa livräntor m. m.

I fråga om motiveringen för de framlagda förslagen får utskottet, i den mån ej redogörelse härför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

1:o.

Under punkten 1 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Inga Elisabeth Karlsson må, så länge hon lever ogift, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas den ersättning, som med tillämpning av militärsättningsförordningen skulle ha tillkommit henne, därest hon vid E. E. Gezelius' den 4 september 1945 inträffade död varit gift med denne.

Under skjutövning med granatkastare den 4 september 1945 vid Jönköpings—Kalmar regemente inträffade en explosion, varvid värnpliktige furiren 404—18—41 E. E. Gezelius dödades. Med anledning härav har Inga Elisabeth Karlsson, Misterhult, Mosstorp, anhållit om rätt till livränta för sig från och med den 5 september 1945. Sökanden har anfört, att hon varit trolovad med Gezelius, att vigsel mellan dem varit utsatt att äga rum den 8 september 1945 samt att hon den 25 februari 1946 nedkommit med ett barn, vartill den avlidne varit fader.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

2:o.

Under punkten 2 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från och med den 1 juli 1947 må från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till Anna Elisabet Christina Beörecz, så länge hon lever ogift, och till hennes dotter Elna Birgitta Catharina, intill dess hon uppnått 18 år, utgå årliga livräntor med 1 800 kronor respektive 1 200 kronor — dock med avdrag för vad de uppbära i livränta från riksförsäkringsanstalten — med iakttagande att å de sålunda bestämda livräntorna icke

må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Den 21 augusti 1944 kolliderade i Horna i korsningen mellan en s. k. skiftesväg och allmänna vägen Kristianstad—Åhus en kronan tillhörig lastbil, förd av en värnpliktig, med en likaledes kronan tillhörig motorcykel, förd av värnpliktige 470—20—41 U. M. Persson och med kaptenen i Smålands artilleriregementes reserv, jur. kand. C. I. Beörecz som passagerare, med påföljd att Persson och Beörecz erhöilo så svåra skador, att de ljöto en nära nog ögonblicklig död. Av utredningen framgår, att lastbilen, som ingick i en militär kolonn och som från skiftesvägen fördes upp på allmänna landsvägen, hade låg fart, medan däremot motorcykeln framfördes med stor hastighet. Fältkriagsrätten nr 26, dit lastbilsföraren instämts för vållande till annans död m. m., prövade i utslag den 22 december 1944 rättvist lämna den mot honom förda talan utan bifall.

Riksförsäkringsanstalten har i anledning av olyckshändelsen genom beslut den 27 oktober 1944 tillerkänt Beörecz änka, Anna Elisabet Christina, årlig livränta med 975 kronor från och med den 22 augusti 1944 så länge hon lever ogift samt genom beslut den 7 april 1945 tillerkänt makarnas dotter, Elna Birgitta Catharina, född den 5 mars 1945, årlig livränta med 650 kronor att utgå från och med den 5 mars 1945 till dess hon uppnått 16 års ålder.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

3:o.

Under punkten 3 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må till löjtnanten i pansartruppernas reserv G. O. E. Norén från och med den 1 juli 1947, dock endast för tid från Noréns utryckning från militärtjänstgöring, utgå årlig livränta beräknad efter en årsinkomst av 6 000 kronor och den invaliditetsgrad riksförsäkringsanstalten fastställer — dock med avdrag för vad han på grund av olyckshändelse uppbär i livränta från riksförsäkringsanstalten, därå utgående dyrtidstillägg ej medräknat — med iakttagande av att å den sålunda bestämda livräntan icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Den 25 januari 1944 inträffade under övning i pansarförstöring vid Skaraborgs pansarregemente en sprängningsolycka. En officer dödades, och härjämte erhöil löjtnanten i pansartruppernas reserv G. O. E. Norén, vilken tjänstgjorde som instruktör vid övningen, förutom vissa splitter- och brännskador så svåra ögonskador, att vänstra ögat måste bortopereras. Övningen avsåg kastning av sprängladdningar försedda med så kallade fördröjningsrivtändare, avsedda att utlösa explosionen viss tid, 10 sekunder, efter kastet. Emellertid exploderade laddningen i ett fall i själva kastögonblicket med

olyckan som följd. Undersökning har anordnats vid Skaraborgs pansarregementes krigsrätt, varvid full klarhet angående händelseförloppet ej kunnat vinnas. Sannolikt har materiell förelegat, ehuru vissa omständigheter kunna tyda på att laddningen av misstag kan ha apaterats med så kallade ögonblicks-rivtändare.

Riksförsäkringsanstalten har genom beslut den 16 mars 1945 tillerkänt Norén årlig livränta, beräknad efter en invaliditetsgrad av 50 % och en årsinkomst av 3 900 kronor, för tiden den 1 december 1944—31 maj 1946 med sammanlagt 1 300 kronor för år.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

4:o.

Under punkten 4 av förenämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må till O. B. Persson från och med den 1 juli 1947 utgå årlig livränta med 600 kronor intill det år, han fyller 67 år, samt därefter med 300 kronor, med iakttagande av att å livräntan icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Under arbete med stenborrning vid ett beredskapsförband i Blekinge skadades värnpliktige nr 250—11—16 O. B. Persson den 23 juni 1942 så svårt, att högra ögat måste uttagas. Skadan förorsakades av en flisa från borrstålets huvud. Skyddsglasögon hade icke varit utlämnade.

Riksförsäkringsanstalten har genom beslut den 23 augusti 1944 i anledning av olyckshändelsen tillerkänt Persson en årlig livränta med 360 kronor jämte dyrtidstillägg — för åren 1944 och 1945 med 40 % — från och med den 20 juni 1944 att utgå under återstående livstid. Livräntan är beräknad efter en årsinkomst av 2 160 kronor och en invaliditetsgrad av 25 %. Genom beslut den 13 september 1944 har anstalten därjämte tillerkänt Persson ett årligt livräntetillägg med 9 kronor, beräknat att motsvara årliga kostnader för förnyelse av ögonprotes.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

5:o.

Under punkten 5 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må från och med den 1 juli 1947 till H. Hansson utgå en årlig livränta med 1 200 kronor — dock med avdrag för vad han på grund av olyckshändelse uppbär i livränta från riksförsäkringsanstalten, därå utgående dyrtidstillägg ej medräknat — med iakttagande av att å livräntan icke må utgå någon sådan

tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionsstagare.

Under exercisövning i trupp vid Hälsinge regemente den 31 december 1942 råkade värnpliktige nr 728—61—41 H. Hansson ofrivilligt trampa på en inom övningsområdet från tidigare övningar kvarliggande s. k. blindgångare, som därvid briserade, med påföljd att Hansson tillfogades så svåra skador i högra foten, att denna måste amputeras.

Riksförsäkringsanstalten har jämlikt 1927 års militärsättningsförordning utbetalt sjukpenning till Hansson för tiden från och med den 31 mars 1943 till och med den 15 mars 1944 samt genom beslut den 27 maj 1944 tillerkänt honom en årlig livränta med 470 kronor 40 öre, beräknad efter en årsinkomst av 1 764 kronor och en invaliditetsgrad av 40 %, att jämte dyrtidstillägg utgå från och med den 16 mars 1944 under Hanssons återstående livstid.

Utskottet, som icke funnit anledning föreligga till erinran mot förevarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

6:o.

Under punkten 6 av nämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må från och med den 1 februari 1946 till Kerstin Margareta Åstrand utgå årlig livränta med 750 kronor — dock med avdrag för vad hon på grund av olyckshändelse uppbär i livränta från riksförsäkringsanstalten, därå utgående dyrtidstillägg ej medräknat — med iakttagande av att å livräntan icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Den 16 augusti 1945 kolliderade å Regementsvägen i Västerås en kronan tillhörig bil — förd av värnpliktige nr 2168—3—44 B. H. A. Ullenius och med dåvarande kontorsbiträdet vid Västmanlands flygflottilj Kerstin Margareta Fornstedt, numera Åstrand, såsom passagerare — med ett träd med påföljd att Fornstedt skadades så svårt, att hennes vänstra öga sedermera måst bortopereras. Därjämte erhöll hon ett antal vanprydande ärr i ansiktet. Krigsrätten vid Västmanlands flygflottilj prövade enligt utslag den 16 november 1945 rättvist döma Ullenius att för oförstånd vid fullgörande av tjänsteplikt undergå disciplinstraff av vaktarrest tre dagar samt att för ovarsamt förande av bil och vållande till kroppsskada böta 25 dagsböter å 2 kronor. Därjämte förpliktigades Ullenius att genast till Fornstedt utgiva ersättning för förlusten av ögat och dittills tillskyndad sveda och värk, för läkarvård m. m. samt för skador å vissa av Fornstedts tillhörigheter med sammanlagt 4 798 kronor 50 öre jämte 5 % årlig ränta därå från den 16 november 1945 intill betalning skedde med rätt för Ullenius att tillgodoräkna sig de belopp, som Fornstedt i nämnda avseenden kunde komma att tillerkännas av riksförsäkringsanstalten eller eljest på grund av sin extra ordinarie anställning. Vidare berättigades

Fornstedt att framdeles i mån av befogethet föra talan om ersättning för ned-sättning av arbetsförmågan, framtida men samt blivande plastisk operation och därmed förenad sjukvård, sveda och värk. Slutligen förpliktades Ulle-nius ersätta Fornstedts kostnader i målet med 309 kronor.

Riksförsäkringsanstalten har genom beslut den 10 december 1945 tillerkänt Fornstedt årlig livränta att utgå från den 16 oktober 1945 med 593 kronor 34 öre, beräknat efter 25 % invaliditet och en årslön av 3 560 kronor.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag må vinna riksdagens bifall.

7:o.

Under punkten 7 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till H. G. Larsson må — utan hinder därav att anspråk på ersättning icke fram-ställts inom behörig tid — från och med den 8 december 1945 från anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär-tjänstgöring, utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för för-ordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kan anses berättigad.

Värnpliktige nr 418—16—21 H. G. Larsson, som är född år 1901, fullgjorde under tiden 29 maj—7 oktober 1922 värnpliktstjänstgöring vid dåvarande Kalmar regemente, varvid han ådrog sig lungtuberkulos. Larsson erhöll i anledning därav underhåll och vård genom militär myndighets försorg till och med den 30 januari 1923 samt tillerkändes genom beslut av riksförsäk-ringsanstalten den 24 november 1922 och den 1 februari 1923 livränta med ett belopp av 225 kronor för år för tiden 31 januari—30 april 1923.

I en skrift, dagtecknad den 21 februari 1946, har Larsson, som efter en lungblödning den 10 oktober 1945 åter blivit intagen å sanatorium den 8 december 1945 och fortfarande vistades där, anhållit om förnyat understöd jäm-liket bestämmelserna i 1909 års militärsättningsförordning utan hinder av preskriptionstidens utgång.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

8:o.

Under punkten 8 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att fråga om jämkning av ersättning till C. A. Dahlgren för viss skada må upptagas till prövning utan hinder därav att anspråk på jämkad ersättning icke framställts inom behörig tid.

F. d. musikvolontären vid dåvarande Kronprinsens husarregemente, nr 61/4 C. A. Dahlgren, född år 1897, erhöll år 1914 till följd av ridsår allmän blod-förgiftning. Riksförsäkringsanstalten har i anledning därav genom skilda be-

slut tillerkänt Dahlgren sjukhjälp och livränta från och med den 1 november 1915. Vid bestämmandet av livräntan har arbetsförmågan beräknats nedsatt med 50 %.

I en skrift, daterad den 9 maj 1946, har Dahlgren anfört, att skadan förvärrats så att han sedan den 13 september 1945 vore helt oförmögen till arbete, samt hemställt, att han utan hinder av preskriptionsbestämmelserna i 1909 års militärsättningsförordning måtte erhålla ersättning beräknad efter 100 % arbetsförmåga.

Med biträdande av ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande förslag.
Stockholm den 11 mars 1947.

På bankoutskottets vägnar:

GUST. SVEDMAN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Andersson i Rossvik, Sundvik*, Friggeråker, Leander, Edin, Petersson i Karlskrona och Andersson i Tidaholm;

från andra kammaren: herrar Svedman, Paulsen, Andersson i Munka-ljungby, Fröderberg*, Sundberg, von Seth, Nilsson i Landskrona och Persson i Norrby*.

* Ej närvarande vid justeringen.